

INTERNATIONALE CONFERENTIE

DUURZAME ONTwapENING VOOR EEN DUURZAME ONTWIKKELING

Brussel, 12 - 13 oktober 1998

DE BRUSSELSE OPROEP TOT ACTIE

De Internationale Conferentie over "Duurzame Ontwapening voor Duurzame Ontwikkeling" vindt haar oorsprong in het feit dat alle betrokken actoren hebben ingezien dat hun inspanningen om een antwoord te bieden op gewelddadige conflicten van na de Koude Oorlog met twee kritieke ontwikkelingen werden geconfronteerd.

Eenzijds, neemt de tol aan mensenlevens en materiële destructie in door oorlog verscheurde en door conflicten geteisterde gebieden zo'n afmetingen aan dat de middelen voor ontwikkeling steeds meer naar noodhulp en rehabilitatie gaan. Erger nog, het toenemend aantal conflicten binnen staten vernielt het ontwikkelingspotentieel van de getroffen gemeenschappen en belemmert de vooruitzichten op een duurzame ontwikkeling in de toekomst. Vele actoren op het vlak van ontwikkelingssamenwerking en humanitaire bijstand zijn tot het besluit gekomen dat vredesopbouw een hoeksteen is van elke ontwikkelingsstrategie.

Anderzijds, is er een steeds toenemend internationaal bewustzijn dat het nodig is om de proliferatie en het misbruik van kleine en lichte wapens¹ aan te pakken, sinds ze de voornaamste instrumenten zijn geworden in gewelddadige conflicten. Ze zijn verantwoordelijk voor het overgrote deel van de moorden en het toebrengen van verwondingen, van ernstige schendingen van de mensenrechten, van banditisme en misdaden en van de vernieling van infrastructures. Hun wijdverspreide beschikbaarheid ondergraaft vredesakkoorden, verlengt conflicten en belemmert de oplossing van conflicten en de wederopbouw na een conflict. Kortom, de grote beschikbaarheid van kleine en lichte wapens bestendigt onzekerheid en instabiliteit en ondermijnt aldus de basis voor duurzame ontwikkeling.

De Conferentie verwelkomt de recente initiatieven van internationale, regionale, nationale en lokale actoren, zowel gouvernementele als niet gouvernementele, uit alle gebieden van de geïndustrialiseerde wereld alsook uit de ontwikkelingslanden, om de toevoer en beschikbaarheid van kleine en lichte wapens te controleren en te beperken. De Conferentie biedt aan de deelnemers de kans om hun inzichten en ervaringen te delen en om de erkenning en een beter begrip van de wisselwerking tussen ontwapening en duurzame ontwikkeling te bevorderen. Zij wil het bestaande momentum versterken door een "Oproep tot Actie" op korte en middellange termijn te lanceren, als referentiepunt voor verdere actie. Hoewel elke deelnemer niet noodzakelijk tot in de details akkoord

¹

Ruim gesproken zijn "kleine wapens" wapens voor persoonlijk gebruik en "lichte wapens" wapens voor gebruik door meerdere personen in teamverband (Rapport van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties over Lichte Wapens)

gaat met elk element van dit document, is dit laatste de vrucht van langdurig overleg tussen de deelnemers en weerspiegelt het een brede consensus.

Op weg naar een Internationaal Actieprogramma voor Praktische Ontwapening en Vrede

1. De Conferentie van Brussel roept op tot een Internationaal Actieprogramma voor Praktische Ontwapening en Vredesopbouw. Het is de bedoeling van dit Actieprogramma om, op een allesomvattende manier, de inspanningen om de proliferatie van kleine en lichte wapens doeltreffend aan te pakken, te combineren met initiatieven om de veiligheid te bevorderen en vrede op te bouwen, vooral in conflictgebieden, en dit als noodzakelijke voorwaarden voor een duurzame ontwikkeling.

Zo'n programma voor praktische ontwapening en vredesopbouw moet maatregelen omvatten om :

- de illegale wapenhandel in al zijn aspecten te bestrijden,
 - de nationale wetgeving en controles op het bezit, het gebruik en de overdracht van kleine en lichte wapens te versterken en de betoelaging van internationale wapenoverdrachten te bevorderen,
 - ervoor te zorgen dat het wapenbezit door o.a. het leger en veiligheidsactoren de vereisten voor wettige defensie- en veiligheidsbehoeften (zoals bepaald door passende wettelijke autoriteiten) niet overschrijdt en om maatregelen te treffen om overtollige stocks² te beveiligen, te vernietigen ofwel op een verantwoorde manier te verwijderen en om het doorspelen of verspreiden van wapens voor illegale doeleinden te voorkomen ;
 - de transparantie en de uitwisseling van informatie uit te breiden ;
 - demobilisatieprogramma's na een conflict in een sociaal en economisch rehabilitatiebeleid te integreren in nauw partnerschap met de relevante plaatselijke en regionale actoren ;
 - partnerschappen uitwerken voor het ondersteunen van de capaciteit van landen in conflictgebieden om de accumulatie en de toevoer van wapens op hun grondgebied op te volgen en te controleren ;
 - een halt toe te roepen aan de ontvoering van kinderen, en hun rekrutering en inlijving in strijdkrachten en milities, programma's opstellen voor hun psycho-sociaal herstel van trauma's en voor hun reïntegratie in de maatschappij ;
 - wapens in illegaal bezit te verzamelen en te vernietigen, en
 - de wederopbouw en verzoening na een conflict te bevorderen in een stabiele en veilige omgeving, als basis voor duurzame ontwikkeling.
2. Daartoe onderschrijft de Brusselse Conferentie de besluiten en aanbevelingen van het Rapport over lichte wapens van de VN-Secretaris-Generaal. Zij drukt haar grote belangstelling uit voor de aanbeveling dat een "Internationale Conferentie over de Illegale Wapenhandel in al zijn aspecten" zou worden belegd. De Conferentie kijkt uit naar de resultaten van het werk van de VN-Groep van Overheidsexperten op het gebied van Lichte Wapens". De deelnemers aan de Conferentie zullen concrete acties bevorderen die terzake door de Algemene Vergadering moeten worden ondernomen.

De Conferentie juicht de recente initiatieven van de Verenigde Naties toe om de aanpak van ontwapening, veiligheid en ontwikkeling operationeel te maken en te integreren. Zij moedigt de Secretaris-Generaal aan om bijstand te verlenen aan de lidstaten die de hulp van de VN vragen voor de inzameling van wapens, demobilisatie en reïntegratie.

De Conferentie schaarft zich ten volle achter de "Elements of Common Understanding", uitgaande van de 21 regeringen die deelnamen aan een internationale meeting over lichte wapens in Oslo op 13 en 14 juli 1998. Zij doet hetzelfde voor globale en regionale initiatieven, zoals de EU Gedragscode voor wapenexport, het EU Programma voor de bestrijding en

²

De uitdrukking "overtollige" wapens verwijst naar wapenstocks die overdadig zijn of die de behoeften overschrijden, zoals bepaald door de erkende autoriteiten.

preventie van illegale handel in conventionele wapens, de Inter-Amerikaanse Conventie tegen de illegale productie van en handel in kleine wapens, munitie, explosieven en hun onderdelen. Ze dringt er bij alle regeringen op aan om deze initiatieven alsook het voorgestelde moratorium op de productie, export en import van lichte wapens in West-Afrika en nieuwe initiatieven, zoals die van de O.A.E. en de Zuid-Afrikaanse staten, te ondersteunen.

Een oproep tot onmiddellijke actie

3. In het besef dat de ontwikkeling van zo'n Internationaal Actieprogramma tijd zal vergen, roept de Brusselse Conferentie alle leden van de Internationale Gemeenschap - zowel gouvernementele als niet gouvernementele - op om passende, tijdige en gecoördineerde acties te ondernemen op nationaal, regionaal en internationaal niveau in de volgende domeinen:

Een oproep tot concrete maatregelen voor menselijke veiligheid en ontwikkeling

4. De Brusselse Conferentie onderschrijft de proportionele en geïntegreerde aanpak van veiligheid en ontwikkeling. Ze moedigt de donorlanden dus aan om zo'n proportionele en geïntegreerde aanpak toe te passen bij het bieden van hulp in door conflicten geteisterde gebieden.

Deze aanpak impliceert de integratie van een passende veiligheidsbijstand in ontwikkelings- en andere samenwerkingsprogramma's in een context van bevordering van een goed bestuur en eerbied voor de mensenrechten.

Leden van de donorgemeenschap worden dringend gevraagd om hun beleid en mechanismen voor samenwerking te herzien en om ervoor te zorgen dat meer technische en financiële middelen beschikbaar zijn om een passende en opportune bijstand voor dergelijke programma's te verlenen. Deze programma's zouden moeten trachten de lokale capaciteiten te versterken en erop te steunen voor conflictoplossing en vredesopbouw.

5. Wanneer gewapende conflicten eindigen, moeten demobilisatie- en ontwapeningsmaatregelen worden gecombineerd met programma's om de oudstrijders en de personen te hunner laste in de gemeenschap te reïntegreren, om de veiligheid te waarborgen en om ervoor te zorgen dat aan de economische, sociale, culturele en gezondheidsbasisbehoeften van de getroffen gemeenschappen wordt voldaan.

Aan de bijzondere behoeften op korte en lange termijn en de rechten van de kwetsbare groepen in conflictsituaties, zoals vrouwen en kinderen, moet aandacht worden besteed en de volledige participatie van vrouwen in een post-conflictmaatschappij moet worden bevorderd.

6. Wapeninzamelingprogramma's moeten een integraal deel uitmaken van vredesakkoorden, demobilisatieprogramma's en wederopbouw na een conflict. Er moeten mechanismen worden vastgelegd om de beste procedures te identificeren en te bevorderen en om te zorgen voor passende middelen voor dergelijke programma's.

De conferentie dringt aan op de snelle, betrouwbare en transparante vernietiging of veilige verwijdering van aldus verzamelde wapens.

In nauw partnerschap zou de donorgemeenschap programma's voor wapeninzameling en ontwikkeling door de lokale overheid moeten ondersteunen en daarbij de gemeenschappen betrekken die wapens uit de circulatie willen halen. Verder moeten er ook plannen worden opgesteld - zoals het verlenen van technische bijstand en de totstandbrenging van passende combinaties van hulp en schuldverlichting (bijv. de combinatie schuldverlichting voor wapenvernietiging of wapeninzameling verbonden met ontwikkelingsprojecten) - om stimuli voor de inzameling, vernietiging of veilige verwijdering van alle wapenvoorraden die de rechtmatige behoeften overschrijden, te vergemakkelijken en te vermeerderen.

7. In door conflicten geteisterde gebieden moeten dynamische en representatieve sociale en politieke actoren en instellingen die veranderingen kunnen beheren, die recht en orde kunnen handhaven en conflicten kunnen oplossen zonder te vervallen in geweld of onderdrukking, worden ondersteund en uitgewerkt. Op die manier kan een omgeving worden gecreëerd waarin de belangrijkste oorzaken van conflicten kunnen worden aangepakt en een structurele stabiliteit tot stand kan worden gebracht. Die stabiliteit is een noodzakelijke voorwaarde voor duurzame ontwikkeling en vereist vaak, binnen een omgeving van democratische hervorming en bevordering van het respect van de mensenrechten, dat voorrang wordt verleend aan :
- de hervorming en capaciteitsopbouw van de politie en andere veiligheidsactoren, van de gerechtelijke en regulerende systemen, van de douane en grenscontroles, in overeenstemming met afgesproken internationale normen ;
 - de herstructurering van de strijdkrachten onder democratisch bestuur en het ervoor zorgen dat de militaire uitgaven en taken evenredig zijn met de rechtmatige veiligheidsbehoeften ;
 - de verbetering van de transparantie, de uitwisseling van informatie, de verantwoording en de samenwerking op nationaal, regionaal en internationaal niveau.
8. Om een vredescultuur te bevorderen, het bagatelliseren van gewapend geweld tegen te gaan, de verheerlijking van wapens te bestrijden en conflicten en geschillen op vreedzame wijze te helpen oplossen, zijn opvoedings- en sensibiliseringsprogramma's voor het publiek van uitzonderlijk belang. Dat geldt ook voor initiatieven die erop gericht zijn de sociale structuur te herstellen, vertrouwen op te bouwen tussen de gemeenschappen en de erkende politie- en veiligheidsdiensten, en een context te creëren voor een constructieve dialoog waarbij alle sectoren van de maatschappij betrokken zijn.
- In dit kader moedigt de Conferentie alle landen aan om voordeel te halen uit de mogelijkheden die worden geboden door het *Internationaal Jaar van de Vredescultuur van de VN* in het jaar 2000.
9. De Conferentie richt een oproep tot de staten die dat nog niet hebben gedaan, om passende mechanismen toe te passen voor het regelen van de activiteiten van niet-gouvernementele veiligheidsactoren, zoals privé-milities of huurlingen.

Een oproep tot maatregelen om de grote beschikbaarheid, overdracht en aanwending van kleine en lichte wapens aan te pakken³

10. Nationale, regionale en internationale voorschriften, beleidsvormen en praktijken met betrekking tot het bezit en de overdracht van wapens moeten waar nodig worden verstevigd om de internationale samenwerking in de strijd tegen illegale wapenproductie en -handel te versterken.
11. Regeringen moeten alle passende en nodige maatregelen treffen om de illegale productie van en handel in wapens te bestrijden. De Conferentie verleent dienovereenkomstig haar steun aan de uitwerking, in de context van een Transnationale Georganiseerde Misdaadconventie, van een "wettelijk bindend internationaal instrument om de illegale productie van en handel in vuurwapens, hun onderdelen en componenten en munitie te bestrijden, inclusief onder andere doeltreffende methodes voor het markeren en traceren van vuurwapens, evenals de invoering en handhaving van een import-, export-, doorvoerlicentie of soortgelijk vergunningsstelsel voor de internationale commerciële overdracht van vuurwapens."

Er zijn nog meer internationale maatregelen nodig om de controle op en de beperking van de legale overdracht van kleine en lichte wapens te versterken, alsook om de illegale handel in wapens die niet onder het Protocol voor de Transnationale Georganiseerde Misdaadconventie vallen, te bestrijden. Dergelijke maatregelen moeten het volgende omvatten : overeenkomsten om de wetten te versterken; regelingen voor transparantie, uitwisseling van informatie en

³

Deze maatregelen zijn niet gericht op het bannen van het passende bezit en gebruik van sportwapens of vuurwapens voor zelfverdediging door individuen in strikte overeenstemming met de nationale wetten en voorschriften.

gegevensinzameling ontwikkelen; markerings- en opsporingssystemen uitbouwen ; en mechanismen voor daadwerkelijke uitvoering verstevigen.

Staten die dat nog niet hebben gedaan, moeten passende wetten en voorschriften over het wapenbezit van burgers ontwikkelen en strikt afdwingen, in overeenstemming met bijvoorbeeld de Resolutie van de VN Commissie voor Misdaadpreventie en Criminele Justitie over Maatregelen voor de Regularisatie van Vuurwapens van mei 1997.

De regeringen moeten terughoudend zijn op het vlak van de internationale overdracht van wapens en munitie en gedragscodes toepassen om overdrachten te vermijden die de internationale of regionale veiligheid of ontwikkeling ondermijnen of een groot gevaar inhouden dat ze worden gebruikt voor binnenlandse repressie en schendingen van de mensenrechten. De regeringen moeten maatregelen treffen om ervoor te zorgen dat overdrachten van kleine en lichte wapens worden beperkt tot wettige actoren en om te voorkomen dat wapens voor illegale doeleinden worden verspreid, bijvoorbeeld door wapenhandelaars. Er moeten nog meer controlemaatregelen worden overwogen en voor sommige deelnemers specifieke beperkingen voor bepaalde wapens, zoals wapens met een grote vuurkracht, inclusief de van op de schouder afgevuurde projectielen.

12. De internationale gemeenschap moet een meer systematische aanpak toepassen voor het opleggen van wapenembargo's of import-exportmoratoria in gebieden waar gewelddadige conflicten heersen of als conflictpreventiemaatregel in gebieden waar de spanningen toenemen. Waar dergelijke embargo's bestaan, moeten maatregelen worden getroffen om hun strikte implementatie te waarborgen.

Een oproep tot slachtofferhulp

13. Een geïntegreerde aanpak voor het herstel van de vrede en de stabiliteit vereist een verbintenis tot het aandacht besteden aan de trauma's van slachtoffers van conflicten en wijdverspreid geweld. Er moet speciale aandacht worden besteed aan de kritieke toestand van vrouwen, minder-validen en kinderen, vooral daar waar minderjarigen worden ontvoerd en gedwongen worden ingelijfd in legers en rebellentroepen.

In dit verband roept de Conferentie alle staten en partijen in gewapende conflicten op om Artikel 38 van de VN Conventie van de Rechten van het Kind te respecteren, dat eist dat er wordt afgezien van het recruterende van kinderen in strijdkrachten, evenals het respecteren van andere relevante internationale wettelijke normen. De Conferentie juicht elke maatregel toe om de leeftijdsgrens te verhogen.

Een oproep tot follow-up

14. Om de samenwerking te bevorderen en de doeltreffendheid van de maatregelen om deze problemen aan te pakken te waarborgen, roept de Conferentie op tot het volgende:
 - de ontwikkeling van een afgesproken Internationaal Actieprogramma voor Praktische Ontwapening en Vrede ;
 - het integreren van de aanbevelingen en voorstellen van deze conferentie in relevante overeenkomsten over conflictgebieden ;
 - het uitbreiden van het werk op het gebied van hervormingen in de veiligheidssector en passende militaire uitgaven (bijv. binnen de OECD en relevante VN-organen) ;
 - dat overheden die daartoe het vermogen hebben, bijkomende relevante technische en financiële bijstand verlenen om de implementatie te ondersteunen van maatregelen voor de aanpak van de problemen in verband met de proliferatie van lichte wapens, zoals het onlangs opgerichte UNDP Trust Fund ;
 - de verdere inzameling van gegevens en research over de proliferatie van lichte wapens en de impact daarvan en research met betrekking tot vernieuwende concepten voor vredesopbouw en praktische ontwapening ;

- dat alle betrokken regeringen die dat nog niet hebben gedaan, het respect voor de humanitaire wetgeving en voor de mensenrechten zouden integreren in relevante nationale systemen en internationale overeenkomsten met betrekking tot ontwikkeling en wapenoverdrachten en de implementatie ervan zouden waarborgen ;
- regelmatige uitwisseling van informatie over beleidsvormen, maatregelen en vooruitgang in de implementatie en de geleerde lessen. Het houden van follow-up vergaderingen om die informatie te bekijken en gecoördineerde acties te ontwikkelen in de prioritaire gebieden.

15. De Conferentie vraagt om deze Oproep tot Actie onder de aandacht te brengen van de Algemene Vergadering van de VN en de VN-Secretaris-Generaal.

For more information - Pour information- Para más información - Voor meer info

Please Contact - Veuillez contacter - Contactar por favor - Contacteer a.u.b.

**Cabinet for Development Cooperation
Cabinet pour la Coopération au Développement
Kabinet Ontwikkelingssamenwerking**

Boulevard du Régent 45-46 B-1000 BRUSSELS/BRUXELLES/BRUSELAS
Regentlaan 45-46 B-1000 BRUSSEL

TEL 02/549.09.20 - 02/549.09.32

FAX 02/512.21.23

EMAIL : kabos.cabcd@pophost.eunet.be (att. Dominiek Dolphen)

EMAIL : Jan.Vanheukelom@ping.be (BADC/AGCD/ABOS)

[http:// www.disarmconf.org](http://www.disarmconf.org)